

Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	4
3	Gällande rätt.....	6
4	Höjda beloppsgränser vid beskattningen av enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut	6
4.1	Lagervärdering	6
4.2	Värdeminskningsavdrag med hela avskrivningsunderlaget.....	7
5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	8
6	Konsekvenser.....	9
7	Författningskommentar.....	15
7.1	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	15

1 Inledning

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna (Tidöavtalet) redovisas ett antal reformambitioner på skatteområdet som ska förverkligas under mandatperioden. Tidpunkten för när de olika reformerna ska genomföras är beroende av kommande bedömningar av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet. När regeringen tillträdde inleddes arbetet med de olika reformerna. Därutöver har ett antal andra skattefrågor aktualiserats på olika politiska områden.

Inför budgetpropositionen för 2025 är det angeläget att skatteförslagen kan förberedas genom remittering. För att möjliggöra en samlad behandling av skatteförslag med budgeteffekter remitteras därför denna promemoria från Finansdepartementet. Om de skatteåtgärder som nu remitteras kommer att presenteras i budgetpropositionen för 2025, och i vilken omfattning och med vilken dimensionering, blir beroende av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet samt de överläggningar som förs i det slutliga arbetet med budgetpropositionen.

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 1.4) aviserade regeringen att villkoren för enskilda näringsidkare behöver förbättras. I denna promemoria föreslås höjningar av vissa beloppsgränser vid beskattningen av enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut. Det gäller undantaget för värdering av lagertillgångar och möjligheten att göra värdeminskningssavdrag på inventarier med hela avskrivningsunderlaget. De föreslagna ändringarna innebär att beloppsgränserna höjs från 5 000 kronor till ett halvt prisbasbelopp (28 650 kronor för 2024). Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 17 kap. 4 a § och 18 kap. 13 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

4 a §²

Om en enskild näringsidkare upprättar ett förenklat årsbokslut enligt 6 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), behöver något värde på lagertillgångarna inte tas upp om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst 5 000 kronor.

Om en enskild näringsidkare upprättar ett förenklat årsbokslut enligt 6 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), behöver något värde på lagertillgångarna inte tas upp om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst *ett halvt prisbasbelopp*.

18 kap.

13 §³

Värdeminskningsavdrag får för ett visst beskattningsår göras vid räkenskapsenlig avskrivning med högst 30 procent och vid restvärdesavskrivning med högst 25 procent per år av avskrivningsunderlaget. Om avskrivningsunderlaget uppgår till högst 5 000 kronor, får en enskild näringsidkare som upprättar ett förenklat årsbokslut enligt 6 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) i stället göra värdeminskningsavdrag med ett belopp som motsvarar hela avskrivningsunderlaget.

Värdeminskningsavdrag får för ett visst beskattningsår göras vid räkenskapsenlig avskrivning med högst 30 procent och vid restvärdesavskrivning med högst 25 procent per år av avskrivningsunderlaget. Om avskrivningsunderlaget uppgår till högst *ett halvt prisbasbelopp*, får en enskild näringsidkare som upprättar ett förenklat årsbokslut enligt 6 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) i stället göra värdeminskningsavdrag med ett belopp som motsvarar hela avskrivningsunderlaget.

Avskrivningsunderlaget består av följande:

1. värdet på inventarierna vid det föregående beskattningsårets utgång, *vilket är*

– vid räkenskapsenlig avskrivning *värdet enligt balansräkningen, och*

a) *värdet enligt balansräkningen* vid räkenskapsenlig avskrivning, *eller*

– vid restvärdesavskrivning *det skattemässiga värdet,*

b) *det skattemässiga värdet* vid restvärdesavskrivning.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2010:1528.

³ Senaste lydelse 2010:1528.

2. ökat med anskaffningsvärdet på sådana inventarier som anskaffats under beskattningsåret och som vid utgången av detta fortfarande tillhör näringsverksamheten,

3. minskat med avdrag enligt 15 och 16 §§.

Om beskattningsåret är längre eller kortare än tolv månader, ska värdeminskningensavdraget justeras i motsvarande mån.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

3 Gällande rätt

I inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, finns vissa beloppsgränser som bara gäller för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut.

Regler om förenklat årsbokslut infördes 2007 (prop. 2005/06:116). Bokföringsnämnden har antagit ett allmänt råd för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut (BFNAR 2006:1). Till detta finns även en vägledning, K1. Enskilda näringsidkare får enligt 6 kap. 3 § andra stycket bokföringslagen (1999:1078) avsluta den löpande bokföringen med ett förenklat årsbokslut om den årliga nettoomsättningen normalt uppgår till högst tre miljoner kronor. Samma år (2007) infördes också särskilda skatteregler som möjliggjorde att ett förenklat årsbokslut kan ligga till grund för inkomstbeskattningen utan några ytterligare justeringar (prop. 2005/06:174).

I 17 kap. 4 a § IL finns en bestämmelse om att enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut inte behöver ta upp något värde på lagertillgångarna om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst 5 000 kronor. Motsvarande bestämmelse finns i punkt 6.47 i BFNAR 2006:1.

I 18 kap. 13 § första stycket IL anges att en enskild näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut får göra värdeminskningsavdrag med hela avskrivningsunderlaget om det uppgår till högst 5 000 kronor. Motsvarande regel finns för redovisningen i punkt 6.38 i BFNAR 2006:1.

4 Höjda beloppsgränser vid beskattningen av enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut

4.1 Lagervärdering

Promemorians förslag: En enskild näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut behöver inte ta upp något värde på lagertillgångarna om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp.

Skälen för promemorians förslag: I samband med införandet av reglerna om förenklat årsbokslut infördes också vissa förenklade skatteregler för enskilda näringsidkare som upprättar sådant årsbokslut. Syftet med ändringarna var att det förenklade årsbokslutet skulle kunna ligga till grund för beskattningen utan krav på några särskilda justeringar. En sådan förenkling är att enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut inte behöver ta upp något värde på lagret om dess sammanlagda värde uppgår till högst 5 000 kronor.

Skatteförenklingsutredningen föreslog i sitt betänkande Förenklade skatteregler för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag (SOU 2014:68 s. 101–102) att gränsvärdet

borde höjas till ett halvt prisbasbelopp. Som skäl angavs att det kan vara såväl tidskrävande som administrativt betungande att beräkna och värdera ett lager av många små komponenter. Företag som inte behöver göra en lagervärdering får en väsentligt minskad administrativ börda. Utredningen menade därför att beloppet borde höjas, så att fler företag kunde omfattas av förenklingen.

Syftet med gränsbeloppet är att uppnå överensstämmelse mellan redovisningen och beskattningen vilket innebär en förenkling för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut. Gränsbeloppet har dock varit detsamma sedan bestämmelsen infördes 2007. Med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen och till att möjligheten att upprätta förenklat årsbokslut står öppen för alla enskilda näringsidkare med en nettoomsättning som uppgår till högst tre miljoner kronor framstår det som motiverat att höja gränsbeloppet.

Att knyta gränsbeloppet till ett inflationsjusterat underlag som t.ex. prisbasbeloppet skulle göra gränsbeloppet mer flexibelt och undanröja behovet av framtida beloppsändringar på grund av den allmänna prisutvecklingen. En lämpligt avvägd prisjusterad nivå på gränsbeloppet för lagervärdering för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut bedöms vara ett halvt prisbasbelopp (28 650 kronor för 2024). Förslaget innebär därmed att en enskild näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut inte behöver ta upp något värde på lagertillgångarna om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp.

Lagförslag

Förslaget medför ändring av 17 kap. 4 a § IL.

4.2 Värdeminskningsavdrag med hela avskrivningsunderlaget

Promemorians förslag: En enskild näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut får göra värdeminskningsavdrag med hela avskrivningsunderlaget om underlaget uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp.

Skälen för promemorians förslag: I 18 kap. 13 § första stycket IL finns en förenkling för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut. Paragrafen innehåller huvudregler för räkenskapsenlig avskrivning och restvärdesavskrivning. Där anges att om avskrivningsunderlaget uppgår till högst 5 000 kronor, får en enskild näringsidkare som upprättar ett förenklat årsbokslut i stället göra värdeminskningsavdrag med ett belopp som motsvarar hela avskrivningsunderlaget. Bestämmelsen infördes för att få bort eviga avskrivningar på små underlag.

Skatteförenklingsutredningen föreslog i sitt betänkande Förenklade skatteregler för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag (SOU 2014:68 s. 101–103) att gränsbeloppet för när hela avskrivningsunderlaget får dras av borde höjas till ett halvt prisbasbelopp. Som skäl angavs att 5 000 kronor är ett lågt belopp och att det fortfarande kan bli fråga om avskrivningar på relativt små

avskrivningsunderlag. Utredningen ansåg att om regeln skulle ha en förenklande effekt borde beloppet höjas avsevärt. Bedömningen var att ett halvt prisbasbelopp var en rimlig höjning för att tillgodose behoven.

Möjligheten att helt skriva av små avskrivningsunderlag har införts för att ett förenklat årsbokslut ska kunna ligga till grund för beskattningen. Den syftar till att uppnå en förenkling för enskilda näringsidkare som upprättar sådant årsbokslut. Beloppet som bestämmer dessa underlag har dock varit detsamma sedan bestämmelsen infördes 2007. Med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen och till att möjligheten att upprätta förenklat årsbokslut står öppen för alla enskilda näringsidkare med en nettoomsättning som uppgår till högst tre miljoner kronor framstår det som motiverat att höja beloppsgränsen för vilka avskrivningsunderlag som får dras av i sin helhet. Det gäller särskilt med beaktande av att omedelbart avdrag får göras för inventarier vars värde understiger ett halvt prisbasbelopp, se 18 kap. 4 § IL.

Att knyta möjligheten att dra av hela avskrivningsunderlaget till ett inflationsjusterat underlag som t.ex. prisbasbeloppet skulle göra beloppsgränsen mer flexibel och undanröja behovet av framtida beloppsändringar på grund av den allmänna prisutvecklingen. En lämpligt avvägd prisjusterad nivå för beloppsgränsen för avdrag av hela avskrivningsunderlaget på inventarier för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut bedöms därför vara ett halvt prisbasbelopp (28 650 kronor för 2024). Förslaget innebär att en enskild näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut får göra värdeminskningssavdrag med hela avskrivningsunderlaget om underlaget uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp.

Lagförslag

Förslaget medför ändring av 18 kap. 13 § IL.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Promemorians bedömning: Några särskilda ikraftträdande- eller övergångsbestämmelser därutöver behövs inte.

Skälen för promemorians förslag: De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2025. Bedömningen är att det därutöver saknas skäl för särskilda ikraftträdande- eller övergångsbestämmelser. De nya bestämmelserna kan således tillämpas vid beskattningen av enskilda näringsidkare som upprättar förenklade årsbokslut efter ikraftträdandet.

6 Konsekvenser

I detta avsnitt redogörs för förslagets konsekvenser i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer och utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skattereglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt, och för att analysera andra konsekvenser än de offentligfinansiella effekterna, kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts påverkas av regeländringen.

Syfte och alternativa lösningar

Syftet med förslaget är att minska den administrativa bördan för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut genom en förenkling av reglerna både för redovisning av lager och värdeminskning av inventarier. Förenklingen sker genom en höjning av gränsbeloppen för redovisning av lager respektive värdeminskning av inventarier, från 5 000 kronor till ett halvt prisbasbelopp. Nivån på gränsbeloppen har valts genom en avvägning mellan de förenklingar som förslagen medför för företagen och den offentligfinansiella effekten som också blir följden. I denna avvägning har även hänsyn tagits till att uppgifterna i inkomstdeklarationen inte bör avvika alltför mycket från vad som ur ett företagsekonomiskt perspektiv är att betrakta som ett korrekt resultat och en rättvisande ställning. Vidare bedöms det vara lämpligt att använda prisbasbeloppet som utgångspunkt eftersom reglerna därmed automatiskt följer den framtida utvecklingen av den allmänna prisnivån.

Ett alternativ skulle kunna vara att bara justera gränsbeloppen med hänsyn till förändringarna i konsumentprisindex (KPI) för att återställa nivån på förenklingen till den som rådde vid införandet av reglerna 2007. En sådan uppräkningsfrån 2007 års prisläge till 2023 års nivå (med SCB:s prisomräknare, årsmedeltal) skulle innebära att gränsbeloppen bestämdes till 7 041 kronor (en höjning med 41 procent). Av förenklingsskal är det dock rimligt att genomföra en större höjning av beloppet än vad som motiveras av utvecklingen av KPI.

Skulle ingen reglering komma till stånd uteblir de effekter och framför allt förenklingar för berörda som beskrivs i denna konsekvensanalys. Utöver vad som beskrivs i avsnitt 5 om ikraftträdandebestämmelser bedöms ingen ytterligare hänsyn behöva tas vad gäller tidpunkten för ikraftträdande.

Offentligfinansiella effekter

Förslaget innebär att beloppsgränserna för undantag från lagervärdering och värdeminskningsskatt för hela avskrivningsunderlaget höjs från 5 000 kronor till ett halvt prisbasbelopp för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut.

En höjning av beloppet för undantag från lagervärdering medför att varor i lager med ett sammanlagt värde mellan 5 000 kronor och ett halvt prisbasbelopp kostnadsförs samma år som de köps in i stället för det år de säljs. En höjning av beloppet för värdeminskningsskatt för hela det kvarvarande avskrivningsunderlaget medför att inventarier med ett kvarvarande värde mellan 5 000 kronor och ett halvt prisbasbelopp kommer att kostnadsföras i sin helhet innevarande år i stället för under flera år.

Den offentligfinansiella effekten beräknas med hjälp av data från SCB:s företagsregister och individdatabas (FRIDA) samt uppgifter om genomsnittliga skattesatser hämtade från Finansdepartementets beräkningskonventioner. Underlaget för beräkningarna utgörs av det sammanlagda genomsnittliga lagervärdet och avskrivningsunderlaget för inventarier, som har ett värde över 5 000 kronor men under ett halvt prisbasbelopp, för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut. I beräkningarna ingår inte enskilda näringsidkare som redovisar ett underskott, justerat för avsättningar till expansionsfond och beskattning enligt reglerna för positiv räntefördelning. Anledningen är att regeländringen inte medför någon offentligfinansiell effekt införandeåret i de fall regeländringen endast påverkar underskott. Bedömningen är vidare att antalet näringsidkare som redovisar överskott de närmaste åren efter ett underskott är så få att regeländringen inte har någon märkbar fördröjningseffekt på de offentliga finanserna åren efter införandeåret.

Det genomsnittliga lagervärdet för den grupp näringsidkare som påverkas av förslaget uppgår för åren 2019 till 2021 till 156 miljoner kronor. Förslaget medför att avdraget för varukostnader tidigareläggs, vilket innebär att beskattningen förskjuts i tiden. Hur mycket beskattningen förskjuts beror på varulagrets omsättningshastighet. Med antagandet att den genomsnittliga omsättningshastigheten för den aktuella gruppen uppgår till ett år uppstår en offentligfinansiell effekt införandeåret. För åren därefter uppstår en offentligfinansiell effekt i form av ränta på statens ökade upplåning som följer av förskjutningen av skattebetalningar. Av det uppskattade lagervärdet avser 154 miljoner kronor aktiva näringsidkare och 2 miljoner kronor passiva näringsidkare. Enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner uppgår den genomsnittliga marginalskattesatsen för aktiv enskild näringsverksamhet till 31,19 procent och för passiv enskild näringsverksamhet till 42,66 procent. Utöver inkomstskatt utgår egenavgifter om 28,97 procent på överskott av aktiv näringsverksamhet och särskild löneskatt om 24,26 procent på passiv näringsverksamhet. När hänsyn tas till att egenavgifter och särskild löneskatt är avdragsgilla kan den genomsnittliga skattesatsen för aktiv näringsverksamhet beräknas till 46,6 procent $((31,19/1,2897) + (28,97/1,2897) = 46,6)$ och för passiv näringsverksamhet till 53,9 procent $((42,66/1,2426) + (24,26/1,2426) = 53,9)$. Den samlade skatteeffekten av den uppskjutna beskattningen kan därmed beräknas till 73 miljoner kronor $((154 \cdot 0,466) + (2 \cdot 0,539) = 73)$. För att ta hänsyn till förväntade förändringar av prisnivån och tillväxten i ekonomin räknas beloppet upp med den prognosticerade förändringen av bnp i löpande priser mellan 2021 och 2025, vilken är 22 procent. Den offentligfinansiella effekten införandeåret 2025 kan därmed uppskattas till 89 miljoner kronor $(73 \cdot 1,22 = 89)$. Efterföljande år motsvarar den offentligfinansiella effekten statens kostnad för den ökade upplåning som följer av den förskjutna beskatt-

ningen. Denna kostnad antas motsvara den förväntade räntesatsen för den tioåriga statsobligationsräntan, 2,25 procent, vilket ger en offentlig-finansiell effekt om cirka 2 miljoner kronor ($89 \cdot 0,0225 = 2$). Även den varaktiga effekten uppgår till cirka 2 miljoner kronor.

Det genomsnittliga avskrivningsunderlaget för den grupp som omfattas av förslaget uppgår för åren 2019 till 2021 till 214 miljoner kronor, varav 199 miljoner kronor avser aktiv näringsverksamhet och 15 miljoner passiv näringsverksamhet. Förslaget medför att värdeminskningssavdraget tidigare läggs, vilket innebär att beskattningen förskjuts i tiden. I beräkningen av den offentlig-finansiella effekten måste hänsyn tas till den takt med vilken de aktuella inventarierna hade skrivits av om inte reglerna ändras. I beräkningen antas att en femtedel hade skrivits av per år under den efterföljande femårsperioden. Den offentlig-finansiella effekten kan därmed beräknas till 123 miljoner kronor införandeåret 2025 ($(199 \cdot 0,466 \cdot 1,22) + (15 \cdot 0,539 \cdot 1,22) = 123$). Året efter införandeåret beräknas effekten till 98 miljoner kronor ($123 - (123 \cdot 1/5) = 98$) och andra året efter införandeåret beräknas den till 74 miljoner kronor ($123 - (123 \cdot 2/5) = 74$). Den varaktiga effekten beräknas till 7 miljoner kronor.

Tabell 6.1 Offentlig-finansiell effekt

Miljarder kronor, fasta priser och baser

	Effekter från	Bruttoeffekt	Nettoeffekt			Varaktig effekt
		2025	2025	2026	2027	
Höjd beloppsgräns lagervärdering	2025-01-01	-0,09	-0,09	-0,00	-0,00	-0,00
Höjd beloppsgräns avskrivningsunderlag	2025-01-01	-0,12	-0,12	-0,10	-0,07	-0,01

Källa: SCB:s företagsregister och individdatabas FRIDA, egna beräkningar

Effekter för företagen

Företag som berörs

Totalt bedöms cirka 47 000 företag beröras av förslagen om höjda beloppsgränser. Cirka 15 000 företag berörs endast av förslaget om höjd beloppsgräns för lagervärdering, cirka 30 000 företag berörs endast av förslaget om höjd gräns för avskrivning och cirka 2 000 företag berörs av båda förslagen. Av företagen som berörs bedöms cirka 85 procent ha en omsättning under 500 000 kronor, cirka 10 procent har en omsättning mellan 500 000 kronor och en miljon kronor medan resterande 5 procent har en omsättning över en miljon kronor. Det rör sig alltså om de absolut minsta företagen som berörs av förslagen. När det gäller branschfördelning uppskattas cirka 44 procent av de berörda företagen bedriva jord- och skogsbruk, varav 25 procentenheter avser skogsbruk. De näst största branscherna är handel och övrig serviceverksamhet.

Tabell 6.2 Fördelning av berörda företag per bransch

Andelar i procent

SNI	Andel
A Jordbruk, skogsbruk och fiske	44 %
B Utvinning av mineral	0 %
C Tillverkning	5 %
D Försörjning av el och gas	0 %
E Vatten, avlopp, avfall	0 %
F Bygg	6 %
G Handel	8 %
H Transport, magasinering, post och kurirverksamhet	1 %
I Hotell och restaurang	2 %
J Information och kommunikation	2 %
K Finansiella tjänster	0 %
L Fastighetsverksamhet	2 %
M Juridik, ekonomi och vetenskap	6 %
N Uthyrning och leasing	2 %
O Offentlig förvaltning	-
P Utbildning	1 %
Q Vård och omsorg	2 %
R Kultur, nöje, fritid	5 %
S Annan serviceverksamhet	8 %
Okänt	6 %

Källa: SCB:s företagsregister och individdatabas FRIDA, egna beräkningar

Administrativa kostnader

Det bör inledningsvis påpekas att för att förslaget ska medföra de beskrivna förenklings effekterna måste Bokföringsnämnden göra motsvarande justeringar av K1-regelverket. Om det inte sker kommer de administrativa kostnaderna i stället att öka något på grund av att de enskilda näringsidkarna som upprättar förenklat årsbokslut inte utan ändringar kan lägga bokslutet till grund för beskattningen.

Båda förslagen medför en tidsbesparing vid upprättandet av inkomstdeklaration och årsbokslut. Det saknas närmare information om den tid som den aktuella gruppen företag i genomsnitt lägger ned på redovisning av lager och värdeminskning av inventarier. I beräkningen av effekterna på de administrativa kostnaderna får, i brist på mer exakta uppgifter, en rimlighetsbedömning göras av tidsbesparingen. Bedömningen är att den största genomsnittliga tidsbesparingen sker för de företag som inte längre behöver inventera och värdera varulagret. Den höjda gränsen innebär dock inte att alla företag som ligger under gränsen kan undgå varulagervärdering. För företag där det inte är uppenbart att varulagrets värde är under gränsen kan det vara nödvändigt med en värdering för att konstatera om så är fallet. Den höjda gränsen innebär dock troligen att även dessa företag kan göra en mer översiktlig värdering och därmed behöver lägga mindre tid på varuvärdering än vad som annars varit fallet. Vidare är det

troligt att det är stor skillnad i tidsåtgång för varulagervärdering mellan företagen inom den grupp som omfattas av förslaget. Bedömningen är att tiden för vissa företag uppgår till mindre än en timme medan den för andra uppgår till flera timmar. I beräkningen antas att tidsspännet i den aktuella gruppen sträcker sig från 30 minuter till en hel arbetsdag, med ett genomsnitt om tre timmar.

När det gäller redovisning av inventarier medför förslaget att den aktuella gruppen företag kan redovisa värdeminskningssavdrag under ett år i stället för under flera på varandra följande år. Det är förenat med betydande svårigheter att bedöma den genomsnittliga tiden som behövs för att under upprepade år hantera och redovisa värdeminskningen av en inventarieförteckning med ett värde under ett halvt basbelopp. I brist på närmare information antas att den genomsnittliga tiden för att redovisa värdeminskning och kvarvarande värde av inventarier under ett år uppgår till 30 minuter och att förslaget medför att denna redovisning för de aktuella företagen i genomsnitt kan kortas ned från fem år till ett år, dvs. med fyra år vilket medför en genomsnittlig inbesparing om två timmar när reglerna har etablerats.

När det gäller den genomsnittliga timkostnaden för att värdera och redovisa lager och inventarier är bedömningen att den varierar stort mellan olika företag. I beräkningen av kostnaderna för företagen antas att den genomsnittliga timkostnaden motsvarar genomsnittslönen i Sverige. I beräkningen av den genomsnittliga kostnaden för företagen antas att denna timkostnad är tillämplig även för företagen som anlitar en redovisningskonsult eller liknande för att redovisa lager och inventarier. Detta antagande får anses vara rimligt från utgångspunkten att en högre timdebitering av en redovisningskonsult kompenseras av en snabbare hantering så att kostnaden för en viss uppgift är densamma oavsett om företagaren gör det själv eller betalar för tjänsten. Enligt SCB uppgick den genomsnittliga månadslönen i Sverige till 38 300 kronor år 2022. Uppräknat med Finansdepartementets prognoser över löneutvecklingen motsvarar detta en månadslön om 42 500 kronor år 2025 ($38\,300 \cdot 1,11 = 42\,500$). Enligt Tillväxtverket (Ekonomiska effekter av nya regler – Så beräknar du företagets kostnader) ska den genomsnittliga månadslönen multipliceras med schablonvärdet 1,84 som inkluderar semesterersättning, arbetsgivaravgifter och olika indirekta kostnader. Om antalet arbetade timmar per månad antas vara 160 innebär det en genomsnittlig timkostnad om 490 kronor ($(42\,500 / 160) \cdot 1,84 = 488$). Med en genomsnittlig tidsbesparing om tre timmar för de företag som inte längre behöver redovisa lager och två timmar för dem som kan skriva av resterande inventarier uppstår minskade administrativa kostnader om i genomsnitt 1 470 kronor ($3 \cdot 490 = 1\,470$) respektive 980 kronor ($2 \cdot 490 = 980$).

Totalt bedöms cirka 17 000 företag beröras av förslaget om lagervärdering och cirka 32 000 av förslaget om inventarier. Den samlade minskningen av de administrativa kostnaderna kan baserat på de redovisade antagandena därmed beräknas till 56 miljoner kronor ($(17\,000 \cdot 1\,470) + (32\,000 \cdot 980) = 56\,350\,000$).

Övriga effekter för företag

Förslaget medför att företag som kan upprätta förenklat årsbokslut får ytterligare möjligheter till lättnader. Detta medför att dessa företag får en fördel jämfört med konkurrerande företag vars lagervärden eller inventarietvärden ligger över beloppsgränsen, eller företag som inte har möjligheten att upprätta förenklat årsbokslut. De berörda företagen utgör dock en liten andel av alla företag och har så begränsad storlek att förslagen inte bedöms få någon märkbar påverkan på konkurrensförhållandena i ekonomin. Förslagen bedöms inte påverka företagen i andra avseenden eller medföra förändringar i verksamheten i övrigt.

Enligt 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska vid utformningen av förslag beaktas om särskild hänsyn behöver tas till mindre företag. Förslaget innebär att mindre företag får en lättnad. Förslaget i sig innebär därmed att särskild hänsyn tas till mindre företag.

Effekter för kommuner och regioner

Kommuner och regioner berörs genom minskade skatteintäkter införandeåret 2025 och med mindre minskningar efterföljande år. När förskjutningen av skattebetalningar bedöms ha stabiliserats efter cirka fem år är effekterna på kommunernas och regionernas skatteintäkter försumbara.

Bedömningen är att kommunernas och regionernas skatteintäkter minskar med cirka 100 miljoner kronor 2025, varav cirka två tredjedelar av beloppet avser primärkommuner och en tredjedel regioner. År 2026 uppskattas den samlade intäktsminskningen till 50 miljoner kronor, år 2027 uppskattas den till 38 miljoner kronor, åren 2028 och 2029 till 25 respektive 12 miljoner kronor. År 2030 är effekten för kommuner och regioner försumbar.

Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

För Skatteverket medför förslaget att deklaraionsunderlag och informationsmaterial behöver anpassas. Utöver detta bedöms det inte finnas något ytterligare behov av speciella informationsinsatser med anledning av regleringen. I och med att förslagen innebär en förenkling medför de inga kostnadsökningar för Skatteverket på längre sikt. De initiala kostnaderna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte medföra någon påverkan på antalet mål i förvaltningsdomstolarna.

Fördelningseffekter och effekter för den ekonomiska jämställdheten

Då de varaktiga offentligfinansiella effekterna av förslagen är små har förslaget mycket små effekter på inkomstfördelning och ekonomisk jämställdhet. Det kan noteras att av dem som omfattas av förändringen är cirka 65 procent män och 35 procent kvinnor. De redovisade i genomsnitt en inkomst av tjänst på cirka 25 000 per månad 2021.

Övriga effekter

Förslaget bedöms inte medföra några effekter på inflationen, sysselsättningen, miljön eller effekter i övrigt.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

17 kap.

4 a § Om en enskild näringsidkare upprättar ett förenklat årsbokslut enligt 6 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), behöver något värde på lagertillgångarna inte tas upp om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst *ett halvt prisbasbelopp*.

Paragrafen innehåller särskilda förenklingsregler om lagervärdering för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut.

Förenklat årsbokslut får upprättas av enskilda näringsidkare med en årlig nettoomsättning som normalt uppgår till högst tre miljoner kronor, 6 kap. 3 § andra stycket bokföringslagen (1999:1078). Sådana näringsidkare behöver inte ta upp något värde på lagertillgångarna om lagrets sammanlagda värde uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp.

Ändringen innebär att beloppsgränsen höjs från 5 000 kronor till ett halvt prisbasbelopp.

Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

18 kap.

13 § Värdeminskningsavdrag får för ett visst beskattningsår göras vid räkenskapsenlig avskrivning med högst 30 procent och vid restvärdesavskrivning med högst 25 procent per år av avskrivningsunderlaget. Om avskrivningsunderlaget uppgår till högst *ett halvt prisbasbelopp*, får en enskild näringsidkare som upprättar ett förenklat årsbokslut enligt 6 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) i stället göra värdeminskningsavdrag med ett belopp som motsvarar hela avskrivningsunderlaget.

Avskrivningsunderlaget består av följande:

1. värdet på inventarierna vid det föregående beskattningsårets utgång, *vilket är*
 - a) *värdet enligt balansräkningen* vid räkenskapsenlig avskrivning, *eller*
 - b) *det skattemässiga värdet* vid restvärdesavskrivning
 2. ökat med anskaffningsvärdet på sådana inventarier som anskaffats under beskattningsåret och som vid utgången av detta fortfarande tillhör näringsverksamheten,
 3. minskat med avdrag enligt 15 och 16 §§.
- Om beskattningsåret är längre eller kortare än tolv månader, ska värdeminskningsavdraget justeras i motsvarande mån.

I paragrafen finns huvudregler för räkenskapsenlig avskrivning och restvärdesavskrivning.

I *första stycket* finns en särskild förenklingsregel om värdeminskningsavdrag för enskilda näringsidkare som upprättar förenklat årsbokslut.

Förenklat årsbokslut får upprättas av enskilda näringsidkare med om en årlig nettoomsättning som normalt uppgår till högst tre miljoner kronor, 6 kap. 3 § andra stycket bokföringslagen. Om avskrivningsunderlaget uppgår till högst ett halvt prisbasbelopp, får sådana näringsidkare göra värdeminskningssavdrag med ett belopp som motsvarar hela avskrivningsunderlaget. Ändringen innebär att beloppsgränsen höjs från 5 000 kronor till ett halvt prisbasbelopp.

I *andra stycket* görs redaktionella ändringar.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.